класификация на информацията:
ниво 0

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

ЗАПОВЕД

№ РД97-47/08.03.24

На основание чл. 14, ал. 1, т. 2 и чл. 65, ал. 1, т. 3, във връзка с чл. 159, ал. 1 от Закона за културното наследство (ЗКН), чл. 66 и чл. 69 от Административнопроцесуалния кодекс, Заповед № РД09-940/06.11.2023 г. на министъра на културата, предложение на директора на НИНКН с вх. № 33-00-395/22.08.2022 г., Решение по **т. 1** на Специализирания експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности (СЕСОНКЦ), назначен със Заповед № РД09-875/26.08.2022 г. на министъра на културата, от Протокол № 99-1 на заседание на СЕСОНКЦ, състояло се на 01.09.2022 г., одобрен от министъра на културата с рег. № ПР-47/01.09.2022 г. и Уведомление по чл. 66 от АПК, с рег. № 33-00-395/25.10.2022 г.

НАРЕЖДАМ:

1. Предоставям статут и определям режими за опазване (териториален обхват – граници, охранителна зона и предписания за опазване) на обект **„Антична крепост Цебрус“, с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана**, с класификация на единична археологическа недвижима културна ценност, с категория „национално значение“.

1.1. Определям режими за опазване на недвижимата културна ценност, както следва:

1.1.1. Териториален обхват и граници на единичната археологическа недвижимата културна ценност (ЕАНКЦ):

1.1.1.1. Граници на ЕАНКЦ „Антична крепост Цебрус“ по КККР на землището на с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана и кадастралния и регулационен план на с. Долни Цибър:

- от изток: по източната граница на ПИ с идентификатор 22530.100.3; от югоизточния ъгъл на същия имот по права линия през ПИ с идентификатор 22530.88.1 до т.2;
- от запад: от т. 47 по югоизточната регулационна граница на кв. 14, и от там по северозападната регулационна граница на УПИ VI-204 от кв.12.
- от север: по северните регулационни граници на УПИ VI-204 и УПИ VII-205 от кв.12; от североизточния ъгъл на УПИ VII-205 от кв.12 до т.1; от там по северните граници на ПИ с идентификатори 22530.100.1, 22530.100.2, и 22530.100.3;
- от юг: от т. 2 по права линия през ПИ с идентификатор 22530.88.1 до т.3; от там по южната регулационна граница кв. 40 до о.т. 45 и от о.т. 45 до о.т.

Координатен регистър на проектните точки:

Координатна система 1970 г.

№	X (m)	Y (m)
1	4764423.87	8522690.68
2	4764173.10	8522798.74
3	4764279.64	8522645.10
4	4764654.56	8522328.19
5	4763360.51	8521012.49

Координатна система БГС-2005 г.

№	X (m)	Y (m)
1	4855227.44	340558.63
2	4854973.79	340659.81
3	4855084.50	340509.12
4	4855467.98	340202.53
5	4854210.19	338851.82

1.1.1.2. Териториален обхват на ЕАНКЦ „Антична крепост Цебрус“ по КККР на землището с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана и кадастралния и регулационен план на с. Долни Цибър:

В териториалният обхват попадат: част от ПИ с идентификатор 22530.88.1 (вид собственост "Общинска частна“; вид територия „Селско стопанство“; НТП – „Пасища, мери“; нов НТП – „Пасище“) с площ 27,976 дка; ПИ с идентификатори 22530.100.1 (вид собственост "частна“; вид територия „горско стопанство“; НТП – „дървопроизводителни горски площи“; нов НТП – „друг вид дървопроизводителна гора“) с площ 3,727 дка; 22530.100.2 (вид собственост "частна“; вид територия „горско стопанство“; НТП – „дървопроизводителни горски площи“; нов НТП – „друг вид дървопроизводителна гора“) с площ 3,738 дка; 22530.100.3 (вид собственост "частна“; вид територия „горско стопанство“; НТП – „дървопроизводителни горски площи“; нов НТП – „друг вид дървопроизводителна гора“) с площ 3,727 дка и 22530.100.600 (вид собственост "държавна частна“; вид територия „горско стопанство“; НТП – „дървопроизводителни горски площи“; нов НТП – „друг вид дървопроизводителна гора“) с площ 0,244 дка; и част от урбанизирана територия както следва: квартали 40 и 41 и прилежащите им улици по регулационния план на с.Долни Цибър; УПИ VI-204, УПИ VII-205 и УПИ VIII-206 от кв.12 и прилежащите им улици.

Обща площ на територията на ЕАНКЦ: **55.442 дка.**

1.1.2. Териториален обхват и граници на охранителна зона на единичната археологическа недвижима културна ценност:

С ОРИГИНАЛА

С оглед осигуряване на оптимална териториално-устройствена защита, и на основание констатациите в т. 1 и т. 2 от Протокол от 24.08.2020 г. на междуведомствена комисия, назначена със Заповед № РД 09-581/14.08.2020 г. на заместник-министъра на културата, се определят два режима за опазване на охранителните зони на обекта.

1.1.2.1. Охранителна зона Режим 1 – „селище“:

1.1.2.1.1. Граници на охранителна зона Режим 1 – „селище“ по кадастралния и регулационен план на с. Долни Цибър:

- от изток: по западната граница на АНКЦ до о.т.47; от там през осови точки №№ 46, 58, 59, 63, 64, 95, 87, 88, до о.т.91;

- от запад: от. о.т.89 през осови точки №№ 82, 81, 57, 50, 49, 48, 51, 52, 38, 34, 32, от там през т.4 по западната регулационна граница на УПИ I-190 от кв.11.

- от север: по североизточните регулационни граници на кв.11 и по част от североизточните регулационни граници на кв.12 до източния ъгъл на УПИ V-202 от кв.12;

- от юг: от о.т.91 до о.т.89;

Координатен регистър на проектните точки:

Координатна система 1970 г.

№	X (m)	Y (m)
1	4764423.87	8522690.68
2	4764173.10	8522798.74
3	4764279.64	8522645.10
4	4764654.56	8522328.19
5	4763360.51	8521012.49

Координатна система БГС-2005 г.

№	X (m)	Y (m)
1	4855227.44	340558.63
2	4854973.79	340659.81
3	4855084.50	340509.12
4	4855467.98	340202.53
5	4854210.19	338851.82

1.1.2.1.2. Териториален обхват на охранителната зона охранителна зона Режим 1 – „селище“ по кадастралния и регулационен план на с. Долни Цибър:

В териториалният обхват попадат квартали №№10, 11, 12, 14, 30, 16, 20 и прилежащите им улици по регулационния план на с. Долни Цибър.

Площта на територията на охранителната зона Режим 1 е **88,756 дка.**

1.1.2.2. Охранителна зона Режим 2 – „некропол“:

1.1.2.2.1. Граници на охранителна зона Режим 2 – „некропол“ по КККР на землището на с. Долни Цибър, общ. Вълчедръм, обл. Монтана:

- от изток: по източните граници на ПИ с идентификатори 22530.51.6; 22530.54.555, 22530.54.348, 22530.54.9, 22530.54.553, 22530.55.371 и 22530.55.372, от югоизточния ъгъл на 22530.55.372 по права линия през ПИ с идентификатор 22530.55.76 до северозападния ъгъл на ПИ с идентификатор 22530.91.2, от там по северните граници на ПИ с

ВЯРНО С ОРИГ.

идентификатори 22530.91.2, 22530.91.3 и по източните граници на ПИ с идентификатори 22530.91.3, 22530.91.361, 22530.57.369 и 22530.57.6;
- **от запад:** по западната граница на ПИ с идентификатор 22530.55.3; от северозападния ъгъл на същия имот по права линия през ПИ с идентификатори 22530.55.372, 22530.55.371, 22530.54.553 до т.5 и от там по част от южната граница на ПИ с идентификатор 22530.54.7; по южните граници на ПИ с идентификатори 22530.54.6, 22530.54.5, 22530.54.4, 22530.54.3, 22530.54.12, 22530.54.11, 22530.54.10, 22530.54.1 и от там по източните граници на ПИ с идентификатори 22530.54.1, 22530.54.348, 22530.51.555, 22530.51.1.
- **от север:** по северните граници на ПИ с идентификатори 22530.51.1, 22530.51.2, 22530.51.3, 22530.51.4, 22530.51.5 и 22530.51.6;
- **от юг:** по южните граници на ПИ с идентификатори 22530.57.6, 22530.57.5, 22530.57.4, 22530.57.3, 22530.57.2 и 22530.57.1; от югозападния ъгъл на ПИ с идентификатор 22530.57.1 по права линия през ПИ с идентификатор 22530.55.70 до югоизточния ъгъл на ПИ с идентификатор 22530.55.3 и по южната му граница;

1.1.2.2.2. Териториален обхват на охранителна зона Режим 2 – „некропол“ по КККР на землището на с. Долни Цибър, община Вълчедръм, област Монтана:

В териториалния обхват попадат ПИ с идентификатори 22530.51.1, 22530.51.2, 22530.51.3, 22530.51.4, 22530.51.5, 22530.51.6, 22530.51.555, 22530.54.1, 22530.54.3, 22530.54.4, 22530.54.5, 22530.54.6, 22530.54.7, 22530.54.8, 22530.54.9, 22530.54.10, 22530.54.11, 22530.54.12, 22530.54.348 и част от 22530.54.553, 22530.55.3, 22530.55.4, част от 22530.55.372, част от 22530.55.371 и част от 22530.55.70, 22530.57.1, 22530.57.2, 22530.57.3, 22530.57.4, 22530.57.5, 22530.57.6, 22530.57.369, 22530.91.2, 22530.91.3 и 22530.91.361.

Площта на територията на охранителната зона Режим 2 е **227,222 дка**.

2. Предписания за опазване:

2.1. Предписания за опазване на територията на ЕАНКЦ „Антична крепост Цебрус“:

Определя се като територия за археологическо и геофизическо проучване, консервация, реставрация, експониране и социализация на архитектурно-археологически структури.

Изисква се стриктно спазване на екологичното законодателство (Закона за биологичното разнообразие и Заповедите за обявяване на защитените зони), за да се предотврати нарушение на забраните, въведени със заповедите за обявяване на защитените зони от екологичната мрежа „Натура 2000”.

За терените в регулация:

Не се допуска дълбочинна обработка (риголване) на свободната дворна площ, засаждане на трайни насаждения с дълбока коренова система и други дейности, които биха могли да засегнат и унищожат археологически структури, разположени в дълбочина под 0,30 м от съвременната повърхност на терена.

Допуска се изграждане на нова (при необходимост) и поддръжка на съществуваща инфраструктура – електрозахранване, окабеляване, водопровод, канализация, алейна мрежа, пътища.

Инвестиционни инициативи на физически и юридически лица, промяна на предназначение/отреждане, процедиране на устройствени планове (ОУП, ПУП, ПРЗ, РУП), ремонт свързан с подкопаване основите на съществуващи сгради или строителство на нови сгради (основно и/или допълващо застрояване), както и разполагане на временни/преместваеми обекти, се допускат след съгласуване от Министерство на културата по реда на чл. 80, чл. 83 и чл. 84 от ЗКН, и при стриктно спазване на чл. 161 от ЗКН.

След извършване на теренно археологическо проучване, в случаите, когато в решенията на протокол на експертна комисия по чл. 158а от ЗКН се изисква консервация, реставрация и експониране на разкрити архитектурно-археологически структури, за същите се изготвя проектна документация съгласно изискванията, регламентирани в Наредба № 4/21.12.2016 г. на МК и МРРБ за обхвата и съдържанието на документации за извършване на консервационно-реставрационни дейности на недвижими културни ценности (обн. Д.В., бр. 105/30.12.2016 г.). На основание чл. 14, ал. 1, т. 13 от ЗКН, проектната документация подлежи на съгласувателно разглеждане по реда на чл. 83 и чл.84 от ЗКН.

В имотите – общинска собственост, или с отреждане за обществено обслужване, се изискват дейности, свързани със социализацията и благоустрояването на недвижимата културна ценност, след съгласуване на проектна документация с Министерство на културата по реда на ЗКН.

За терените с друг статут/начин на трайно ползване:

Забраняват се всякакви строителни дейности, с изключение на изграждане на инфраструктура и преместваеми обекти, свързани със защитата и/или експонирането на археологическите недвижими културни ценности; осигуряване на достъпна среда; или за минимално необходимото благоустрояване и осигуряване на достъп и обслужване на посетители – защитни покрития, навеси, беседки, погледни площадки, пасарелки, пътеки и парапети, художествено и функционално осветление, експозиционни информационни табла и указателни знаци, площадки за почивка, кошчета за боклук, и др.

Допуска се изграждане на нова (при необходимост) и поддръжка на съществуваща инфраструктура – електрозахранване, окабеляване, водопровод, канализация, алейна мрежа, пътища.

Реализацията на допустимите дейности, свързани с нарушаване целостта на земния пласт, се изпълняват след съгласуване с МК по реда на чл. 80, чл. 83 и чл. 84 от ЗКН при стриктно спазване изискванията на чл. 161 от ЗКН.

Забранява се бивакуване и къмпингуване, както и паленето на огньове.

Забранява се практикуването на екстремни моторни спортове (АТВ, мотокрос и др.).

Не се допускат добивни, мелиоративни и други дейности, които нарушават целостта на земния пласт.

Не се допуска обработка на земята, засаждане на трайни насаждения с дълбока коренова система, заблатявания и други дейности, които могат да засегнат и унищожат археологически структури, разположени в дълбочина под 0,30 м от съвременната повърхност на терена.

Не се допуска промяна на предназначението на земята, освен такава, целяща извършване на дейности, свързани с проектиране и изпълнение на консервационно-реставрационни работи, социализацията и благоустрояването на недвижимата културна ценност, след съгласуване с Министерство на културата по реда на чл. 80, чл. 83 и чл. 84 от ЗКН; и след съгласуване с РИОСВ-Монтана.

След извършване на теренно археологическо проучване, в случаите, когато в решенията на протокол на експертна комисия по чл. 158а от ЗКН се изисква консервация, реставрация и експониране на разкрити архитектурно-археологически структури, за същите се изготвя проектна документация съгласно изискванията, регламентирани в Наредба № 4/21.12.2016 г. на МК и МРРБ за обхвата и съдържанието на документации за извършване на консервационно-реставрационни дейности на недвижими културни ценности (обн. Д.В., бр. 105/30.12.2016 г.). На основание чл. 14, ал. 1, т. 13 от ЗКН, проектната документация подлежи на съгласувателно разглеждане по реда на законодателството за опазване на недвижимото културно наследство.

Всяка дейност, която представлява инвестиционно предложение по смисъла на § 1, т. 17 от Допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, да се съгласува с РИОСВ – Монтана.

2.2. Предписания за опазване на територията на охранителната зона Режим 1 – „селище“:

Определя се като зона за археологическо наблюдение.

Не се допуска дълбочинна обработка (риголване) на свободната дворна площ, засаждане на трайни насаждения с дълбока коренова система и други дейности, които биха могли да засегнат и унищожат археологически структури, разположени в дълбочина под 0,30 м от съвременната повърхност на терена.

Допуска се изграждане на нова (при необходимост) и поддръжка на съществуваща инфраструктура – електрозахранване, окабеляване, водопровод, канализация, алейна мрежа, пътища. Инвестиционни инициативи на физически и юридически лица, промяна на предназначение/отреждане, процедиране на устройствени планове (ОУП, ПУП, ПРЗ, РУП), ремонт свързан с подкопаване основите на съществуващи сгради или строителство на нови сгради (основно и/или допълващо застрояване), както и разполагане на временни/преместваеми обекти, се допускат след съгласуване от Министерство на културата по реда на законодателството за опазване на недвижимото културно наследство.

Реализацията на допустимите дейности, свързани с нарушаване целостта на земния пласт, се извършва задължително под наблюдение на археолог. В случайте по чл. 160, ал. 2 от ЗКН, да бъдат извършвани спасителни археологически разкопки, при условията на чл. 148, ал. 2 и ал. 5 от ЗКН.

Всяка дейност, която представлява инвестиционно предложение по смисъла на § 1, т. 17 от Допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, да се съгласува с РИОСВ – Монтана.

2.3. Предписания за опазване за територията на охранителната зона Режим 2 – „некропол“:

Определя се като зона за археологическо наблюдение.

Не се допуска обработка на земята, засаждане на трайни насаждения с дълбока коренова система, заблатявания и други дейности, които могат да засегнат и унищожат археологически структури, разположени в дълбочина под 0,30 м от съвременната повърхност на терена.

Допуска се промяна на предназначението на земята след съгласуване с МК по реда на законодателството за опазване на недвижимото културно наследство. Реализацията на допустими дейности, свързани с нарушаване целостта на земния пласт, се извършва задължително под наблюдение на археолог. В случайте по чл. 160, ал. 2 от ЗКН, да бъдат извършвани спасителни археологически разкопки, при условията на чл. 148, ал. 2 и ал. 5 от ЗКН.

Всяка дейност, която представлява инвестиционно предложение по смисъла на § 1, т. 17 от Допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда, да се съгласува с РИОСВ – Монтана.

След приключване на процедурите по определяне на режимите за опазване на ЕАНКЦ „Антична крепост Цебрус“, с. Долни Цибър, община Вълчедръм, област Монтана следва:

- определените граници и предписания за опазване на територията на археологическата недвижима културна ценност и охранителните ѝ зони да бъдат отразени в кадастралните карти и кадастралните регистри на землището на населеното място и в общите и подробните устройствени планове, съгласно изискванията на чл. 79, ал. 6 от ЗКН; и съгласно Наредба № РД-02-20-5/15.12.2016 г. за съдържанието, създаването и поддържането на кадастралната карта и кадастралните регистри (обн. ДВ., бр. 4/13.01.2017 г.). Община Вълчедръм следва да уведоми заинтересованите лица;
- определените граници и предписания за опазване на територията на археологическата недвижима културна ценност и охранителните ѝ зони да бъдат предадени от Община Вълчедръм към проектантите на Общия устройствен план за отразяване в окончателния проект на ОУП;
- да бъде инициирано изготвянето и процедирането на ПУП-ПРЗ за обхвата на археологическата недвижима културна ценност, съобразен с изготвените режими и предписания за опазване, който да се представи за съгласуване от МК по реда на ЗКН.

В териториалния обхват на ЕАНКЦ „Антична крепост Цебрус“ по КККР на землището с. Долни Цибър, община Вълчедръм, област Монтана, в ПИ с идентификатор 22530.88.1 (вид собственост "Общинска частна“; вид територия „Селско стопанство“; НТП – „Пасища, мери“; нов НТП – „Пасище), 16 дка влизат в обхвата на приоритетно

местообитания по чл. 6, ал. 1т. 1 от Закона за биологичното разнообразие: 1530 Панонски солени степи и солени блата, което е предмет на опазване в ЗЗ BG 0000199 „Цибър“.

3. Основни съображения за издаване на акта:

С писмо с вх. № 33-00-395/22.08.2022 г. директорът на НИНКН внася в Министерство на културата, предложение по чл. 64 от ЗКН, на основание чл. 19, ал. 1 и чл. 159, ал. 2 от ЗКН и по реда на чл. 27, ал. 3 от Наредба № 3 от 10 юли 2019 г. и въз основа на Протокол от 24.08.2020 г. на междуведомствена комисия, назначена със Заповед № РД09-581/14.08.2020 г. на министъра на културата, са посочени следните мотиви за предложението:

Археологическия обект „Антична крепост Цебрус“ е включен в списъка на обектите, които оформят сериен обект „Граници на Римската империя – Дунавски лимес в България“, вписан в Индикативната листа за световно културно и природно наследство на Република България на ЮНЕСКО.

Обявена в Държавен вестник бр. 98/14.12.1971 г., където е публикуван „Списък на археологическите паметници в Михайловградски окръг“, като под № 62 фигурира „Антична крепост с. Долни Цибър, в селото“. В публикувания списък не са отбелязани категории. След справка в НДА на НИНКН е констатирано, че в „Регистъра на археологическите паметници в Михайловградски окръг“ за обекта е посочена категория „национално значение“. Съгласно §10, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗКН обекта притежава статут на регистрирана археологическа недвижима културна ценност, с категория „национално значение“.

Споменаваното в историческите документи античното селище, пътна станция и крепост Ciambrom/Cebrus/Κέβρος се локализират на територията на с. Долни Цибър , общ. Вълчедръм, обл. Монтана, за първи път от В. Добруски през 1890 г. Допълнителна информация за старините на с. Долни Цибър се съдържат в теренните бележки на Б. Дякович от 1900 г.

До момента не са провеждани редовни или спасителни археологически проучвания на територията на крепостта.

През месец май 2014 г. в рамките на международния научен проект под надслов “Dunabe Limes Brand”, обектът е обходен от екип на НАИМ – БАН, с участието на представители на Исторически музей – Лом. Конфигурацията на терена предполага, че крепостта е разположена върху полуостров, образуван от меандър на р. Цибър, защитен от запад с крепостна стена. Установено е също така, че територията на крепостта сега се намира частично в чертите на урегулирани поземлени имоти и е частично застроена. Между дворовете в североизточната част на селото са регистрирани останки от масивен зид, който вероятно представлява най-южната отсечка от западната крепостна стена. Дебелината на културния пласт надхвърля 3,40 м. Събраният керамичен материал свидетелства за изключително продължително обитаване на това място: от късния халколит, през късножелязната епоха, римската епоха и късната античност, периода на Първото българско царство, късния османски период (края на XVII-XIX в.) и до наши дни.

По данни от извършени огледи от Исторически музей – Лом и съпоставяне на точки с GPS-координати, взети на място, с извадка от кадастралната карта, е установено,

че прилежащия некропол на античното селище се намира югозападно от него върху гред разделящ бивше блато.

Заповедта да се впише в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности към Националния институт за недвижимо културно наследство.

Пълният текстови и графичен материал за обекта по т. 1, приложение към настоящата заповед, се съхраняват в Националния документален архив на Националния институт за недвижимо културно наследство. Достъпът до него се осъществява чрез регистъра по чл. 68 от ЗКН към Националния институт за недвижимо културно наследство.

Настоящата заповед да се обнародва в Държавен вестник съгласно чл. 65, ал. 2 от ЗКН.

На основание чл. 72, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) заповедта да се съобщи по реда, по който е направено уведомлението по чл. 66 от АПК, чрез публикуване на интернет страницата на Министерство на културата и изпращане на Община Вълчедръм.

Заповедта може да се обжалва по реда на АПК пред Административен съд – София в едномесечен срок от съобщението за издаването ѝ.

КЪРНОС ОРИГИНАЛА

МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА Република БЪЛГАРИЯ

АРХ. ЧАВДАР ГЕОРГИЕВ
Заместник-министър на културата